

TASHKILOTLARDA MENEJMENT TIZIMI

SAYFIYEV JASUR RAVSHANOVICH

Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi magistranti

Tel: +998997912929

Email: j.sayfiyev.r@gmail.com

Annotatsiya: Tashkilotlardagi boshqaruv faoliyati bilan shug'ullanadigan Menejerlik kasbining bugungi kundagi o'rni va ahamiyatini batafsil yoritib berishga harakat qildik. Menejment usullari kishilarni, jamiyatni obyektiv ijtimoiy - iqtisodiy rivojlanish qonunlari talablarini bajarishga undaydi. Menejment fanining mazmuni boshqaruv tizimi va boshqaruv obyekti orasidagi o'zaro munosabat bo'lib, uning asosiy vazifasi boshqaruvning zamonaviy usullarini, rahbarlik san'ati sirlarini o'rganishdan iborat. Maqsadimiz boshqaruv uslublari, boshqaruv mexanizmlarni amaliyotda to'g'ri qo'llab, yuqori nafga erishishga o'z hissamizni qo'shishdan iborat.

Kalit so'zlar: Menejment, boshqaruv uslublari, avtokratik, byurokratik, demokratik, Integratsion yondashish.

Ma'lumki, har bir tashkilot faoliyati ma'lum bir maqsadni amalga oshirishga qaratiladi. Bu maqsadga erishish uchun esa tashkilotni boshqarish lozim bo'ladi. Boshqaruv jarayoni menejment deb ham yuritiladi (inglizcha "management" so'zi "boshqarish" degan ma'noni anglatadi). Boshqaruv haqidagi fan ham menejment deb ataladi va u boshqaruv usullari, shakllari va vositalarini o'rganadi. Menejment — biror ko'zlangan maqsadga erishish usullari, shakllari, vositalari va boshqarish tamoyillarini o'rganadigan fan. Menejer — maxsus boshqaruv ilmini egallagan ish yurituvchi yoki boshqaruvchi. Firmada tovar ishlab chiqarish ko'p qirrali jarayon bo'lib, uning har bir jabhasi boshqarishni talab qiladi. Masalan, ishchi-xizmatchilarni boshqarish, ishlab chiqarish vositalarini boshqarish, moddiy resurslarni boshqarish, ma'lumotlarni boshqarish, moliyaviy mablag'larni boshqarish va boshqalar.

Tashkilotdagi menejment tizimini tahlil qilish, agar rahbariyat samarali ishlashga intilsa, har qanday tashkilot uchun zarurdir. Sifat menejmenti tizimining samaradorligi, birinchi navbatda, to'g'ridan-to'g'ri tashkiliy boshqaruv tuzilmalarining samarali faoliyatiga bog'liq.

Tashkilotda menejment sifati qanchalik yuqori bo'lsa, barcha boshqaruvning tuzilishi har qanday ichki va tashqi sharoitlarga mos kelishi kerak. Menejment tizimini tahlil qilayotganda, boshqaruv tuzilmalari faoliyati samaradorligi korxonada rahbariyati ta'minlaydigan bir qator omillarga bog'liqligini yodda tutish kerak. Tashkilotda menejment tizimini tahlil qilishda quyidagi omillar hisobga olinadi:

- umumiy maqsadlarga erishish uchun kompaniyaning barcha funktsional bo'linmalarining o'zaro bog'liqligi;
- boshqaruvning barcha mavjud bo'g'inlarida boshqaruvni demokratlashtirishning mavjud doirasida javobgarlik va huquqlarni taqsimlashning maxsus tamoyili bilan birgalikda yagona boshqaruv tamoyillariga rioya qilish;
- rahbariyatda ma'lum bir uzluksizlik va barqarorlikka, tashkilotda ishlab chiqilgan qoidalar va uslublarga, ish ritmiga rioya qilish zarurligi;

- tashqi va ichki ish sharoitidagi o'zgarishlarga tezda javob berish, boshqaruv harakatlarining usullari va bu usullarini har tomonlama takomillashtirish qobiliyati.

Tashkilotdagi menejment tizimini tahlil qilish, qo'shimcha ravishda, ish samaradorligini to'g'ri baholashga imkon beradi. Ushbu baholash amaldagi boshqaruv modelining progressivligi va ratsionallik darajasini aniqlashga imkon beradigan har qanday rejalashtirilgan va loyihaviy echimlarini ishlab chiqishning eng muhim elementi sifatida taqdim etiladi va strukturaning eng maqbul variantini yoki, misol uchun, uni takomillashtirish usulini tanlash uchun amalga oshiriladi.

Umuman olganda, tashkilotda sifat menejmenti tizimi va boshqaruv tuzilmasini ishlab chiqish, shuningdek, turli bo'linmalar to'g'risidagi qoidalarni tuzish va ushbu bo'linmalar o'rtasida vazifalarni taqsimlash juda qiyin vazifa emas, biroq, bu erda shuni esda tutish kerakki, har qanday korxonada shaxsiy javobgarlik va majburiyatlarni aniq taqsimlamagan taqdirda maksimal darajada samarali ishlay olmaydi.

Menejer oldida turgan maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalarni ketma-ket bajarishi kerak bo'ladi:

1. Rejalashtirish;
2. Tashkil qilish;
3. Rahbarlik qilish;
4. Nazorat qilish.

Rejalashtirish bosqichida menejerlar korxonada yoki tashkilot maqsadidan kelib chiqib, istiqbolli rejalar va dasturlarni ishlab chiqadilar. Rejani amalga oshirish uchun korxonaning hamma bo'limlari ishini o'zaro muvofiqlashtiradilar. Ularning ishini tashkil qiladilar, bevosita rahbarlik qilib, ishning bajarilishini nazoratga oladilar. Menejerlar xodimlarni korxonada oldida turgan ma'lum maqsadga erishishiga chorlovchi va jamoani bunga otlantiruvchi, safarbar qiluvchi kishilardir. Firmani boshqarishda menejerlarning yuqori salohiyatga egaligi, iqtisodiy bilimlarni chuqur bilishi, o'zining imidjiga ega bo'lishi, ma'naviy jihatdan yetukligi, muomala, so'zlashuv madaniyatining yuksakligi katta ahamiyat kasb etadi. Menejmentning holati ishlab chiqarish samaradorligiga, texnika va texnologiya darajasi hamda ishchi kuchining sifatiga ta'sir ko'rsatadi. Menejment fanining mazmuni boshqaruv tizimi va boshqaruv obyekti orasidagi o'zaro munosabat bo'lib, uning asosiy vazifasi boshqaruvning zamonaviy usullarini, rahbarlik san'ati sirlarini o'rganishdan iborat.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. D. Qosimova. Menejment nazariyasi (O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi o'quv -metodik birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengash tomonidan o'quv qo'llanma sifatida tavsiya etilgan. 2007-yil 28-avgust 177-sonli buyrug'i asosida berilgan. 1189-sonli guvohnoma asosida tavsiya etilgan)- T.: Иқтисодиёт, 2012.-B.6
2. N.Q.Yo'ldoshev. Menejmentga kirish (O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan Oliy o'quv yurtlari talabalari uchun darslik sifatida tavsiya berilgan)-T.: Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi, 2021.-B.18
3. <https://m-eng.ru/uz/cesspool/citaty-o-menedzhmente-aforizmy-menedzhmentacitaty-o-menedzhmente.html>